دەسەڵاتی زۆردار و پەرلەمانی ترسنۆك

"زۆرداران سێ جۆرن: هەندێکیان لەلایەن خەڵکەوە هەڵدەبژێرێن، هەندێکی دیکەیان بەزۆری تفەنگ و قشوونی عەسکەران لەسەر کورسی دادەنیشن، گروپێکی تریشیان ستەمکاریان بە میرات بۆ دەمێنێتەوە." ئاتین دۆلابۆتی

"رۆشنبیر دەبێت سنوری یاساکان گەورە بکات بۆ دابینکردنی ئازادی زۆرتر، سنوری یاساکانیش تەسکبکاتەوە بەجۆرێك پلەوپایەی سیاسی نەبێتە مایەی دادگایینەکردنی هیچ کەس. هۆشیارییەك دروستبکات کۆمەڵ لەسەر بچوکترین بڕ لەسامانی خۆی بتوانێت یەخەی لێپسراوەکانی بگرێت، هەموو ئەوانە بەرێتە بەر دادگا کە لەمافی خۆیان زیاتر دەفڕێنن."بەختیار عەلی

ئاسۆ جەبار

ئەو دەسەڵاتانەی باس لەدیموکراسیەت دەکەن، فڕیان بە دنیای مۆدێرنەوە نیەو رایگشتییان خستۆتە ژێرپێیانەوە، ئەو دەسەڵاتانەی تەلەفیزیۆنەکان پڕدەکەن لەهاشوهوشی سیاسیو ژێراوژێر مافی مرۆڤ پێشێلدەکەنو کەرامەتی مرۆڤ دەخەنە ژێر پێیانەوە، ئەو دەسەڵاتانەی بە کردار پێیانوایە دەبێت حکومەت دەوڵەمەند بێتو کۆمەڵگە لە نزمترین ئاستی هەژاریدا بێت، ئەو دەسەڵاتانەی پێیانوایە دەبێت حکومەتو پەرلەمانو حیزبەکان لێوڕێژ بن لەبەختەوەریو کۆمەڵگەش پڕبکەن لەناعەدالەتیو گەندەڵیو بێساحەبی، دەرەنجام دەبنە دەسەڵاتگەلێکی فاشیلو زۆردارو نابەرپرسیارو ناعادیلو گەندەڵ.

ناعەدالەتی تا بینەقاقاو گەندەڵی تاسەرئێسك

کاتێك ناعەدالەتی دەگاتە ئەوپەڕی جەهل بە کۆمەڵگەو دنیای مۆدێرن، کاتێك گەندەڵیو بەفیڕۆدانی سەروەتو سامانی ئەم پارچە خاکە لەلایەن بەرپرسی نابەرپرسو حکومەتی ناحکومەتو پەرلەمانی نا پەرلەمانەوە بەخۆڕایی دەدرێت هەوسو ئارەزووەکانی پیاوانی دەسەڵات، ئەوکاتە قسەکردن لەسەر رایشگتی بێهودەییەکی گەورەیە، ئەوە دیکتاتۆرەکانن لەپێناو داگیرکردنی سەرلەبەری سەرچاوە ئابورییەکانو کڕینەوەی بەختەوەریو فرۆشتنەوەی ناعەدالەتی بە خەڵك، ئەوە دەسەڵاتە ستەمکارو زۆردارەکانن ژیان بە هەرزان لەخەڵك دەکڕنەوەو بەگران پێی دەفرۆشنەوە، دەنگی خەڵك بە هەرزان دەکڕنو بە گران دەرخوواردیان دەدەنەوە، ئەوە ئەوانن پێیانوایە د ەبێت تا قیامەت لەسەر تەختی دەسەلات بنو شەیدای سازکردنی دۆزەخێکی گەورەی ناعەدالەتیو گەندەڵین، ئەوە دیکتاتۆرەکانن ئەخلاق کاڵ دەکەنەوەو عەنتەریات تۆخ دەکەنەوە، ئەوە ئەوانن تا ترۆپکی گەندەڵی دەست لەیەخەی کۆمەڵگە بەرنادەنو ژیان دەکەن بە کەلاوەو فەرهەنگو رۆشنبیری بێمانا دەکەنو دیموکراسیەت لە قۆنتەراتخانەکانیاندا هەراج دەکەنو لەڕیچی حیکایەتە کوشندەکانی سەروەرییە کارتۆنییەکانیانەوە کۆمەڵگە دەخەسێنن.

هاوڕێی زۆر ئازیزمان کاك مەریوان وریا ل ستونەکەی خۆیدا بەناوی(مایەپوچبوونی ئەخلاقی) مەسەلەیەکی زۆر گرینگ دەوروژێنێت کە لە رۆژنامەی نەیشندا کە رۆژنامەیەکی ئەمریکییە، رۆژنامەنوسێك بەناوی مارك ماکینۆنە، باس لە پەتای گەندەڵییەکانی کوردستان دەکات لەرێی پڕۆژەی (شاری خەونەکان)ەوە کە لەهەولێر ئەنجامدەدرێت، دوابەدوای لێکدانەوەی ئەو راپۆرتە کاك مەریوان دەڵێت: "سیاسییەکانی کورد ئەوەندەی وە هێزێکی مافیاییەکی رێکخراو دەردەکەون، ووەك سیاسی میللەتێکی ژێردەستەو چەوساوە وێناناکرێن، بەڵکو

وەك "شاری خەونی" دەستەیەك سیاسیو بەرپرسی نامەسۆل دەبینرێت کە ئامادەن بۆ بەدیهێنانی خەونە تایبەتەکانی خۆیان ئاگرێکی گەورە لەولاتەکە بەربدەن،ئەمەش تێکشکانێکی ئەخلاقییە بۆ مەسەلەیەك کە بەشێکی گەورەی شەرعیەتی خۆی لەسەر ئەو هەموو ناهەقیو ناشرینیانە کە دوژمنانی کورد بەرامبەر بە کورد ئەنجامیانداوە." رۆشنبیرانو خوێنەرانو سەرجەم ئەو ئینسانانەی بیردەکەنەوە، شاری خەنەکان نمونەیەکی گەورەی ناعەدالەتییو گەندەڵییە، هاوکات ناشرینکردنی ژیان لەرێی ناعەدالەتیو گەندەڵییە بێسەروبەرەکانی حیزبو حکومەت هەنگاونانە بەرەو دیکتاتۆریەتێکی ستەمکارانەو وێرانکارانە. کاتێك حکومەت بڕیاردەدات نزیکەی (5)ملیۆن دۆلار دابینبکات بۆ کڕینی سەیارەی کەشخە بۆ وەزیرە بێئیشەکانو پەرلەمانتارە بێدەنگو خەوتووەکان، ئالێرەوە بەڕژی نیوەڕۆ گەندەڵیو ناعەدالەتی دەگاتە بینەقاقای حکومەتو قورقوڕاگەی پەرلەمان، ئالێرەوە بێدەنگی بەرامبەر نەبونی خزمەتگوزاری بۆ هاولاتیانو هەبوونی بەختەوەرییەکی بەهەشتی بۆ بەرپرسو سیاسییە لەکارکەوتووەکانی ئەم پارچە خاکە، قوربەسەرییەکی گەورەیە، هیچ نەوتن بەرامبەر تێکشکانی سەرجەم بەها ئەخلاقییەکانو پێشێلکردنی مافی مرۆڤ لەزیندانییەکانی دەزگای زانیاریو پاراستنو دەزگاکانی ئاسایش لەشارەکانی کوردستانو قسە نەکردنو دادگایی نەکردنی دەمڕاستێکی پاڵەوانی حیزب کە بە کۆمەڵگە دەڵێت سەگو بێ شەهامەت، نەگبەتییەکی گەورەو گرانە.

کاتێك بەرپرسێکی حیزب بە رۆژنامەنوسێك دەڵێت وەك سەگ ئەو تۆپێنم، کاتێك بەنهێنیو ژێراوژێر بەرپرسە گەندەڵو پیاوکوژەکان هەڕەشە لەنوسەرو هەفتەنامەکانو سایتەکان دەکەن، ئەوکاتە بێدەنگی ئێمە بەرامبەر ئەو هەموو ناهەقیو کاولکردنەی ژیان یەکسانە بە سفر. ئەوکاتەی گەنجانی ئەم ولاتە بەدنیایەك نیگەرانیو تف لێکردنەوە لەدەرەنجامی بێئیشیو گەندەڵیو ناعەدالەتیو کرێی ناشرینی خانوو و بەهۆی بێبایەخکردنی تواناو بڕوانامەو خەونەکانیان لەلایەن حکومەتو پەرلەمانو حیزبەکانەوە ولات بەجێدێڵن بۆ بەرپرسی گەندەڵو وەزیری ناعادیلو پەرلەمانتاری دەوڵەمەندو بەرپرسی جوێنفرۆشو جێگری مورتاحو سەرۆکی بەختەوەر.

پەرلەمان چیە؟

پەرلەمان لەبەرئەوەی دەزگایەکی هەڵبژێردراوی میللەتە کاری سەرەکی یاسادانانە، لەسیستمی پەرلەمانیدا ئەرکی چاودێریکردنی حکومەت لەڕووی یاساییو چاودێریکردنی دارایی دەگرێتە ئەستۆ، هاوکات ئەو دەسەلاتەشی هەیە کە متمانە لەوەزیری ناعادیلو گەندەڵ یان ناچالاكو کەموکوڕ بسەنێتەوە، واتە پەرلەمان لەتوانایدایە لێپێچینەوە لەگەڵیاندا بکاتو لەسەر کاریش لایان بەرێت، ئەگەر ئەنجومەنی وەزیران بەرگری لەو وەزیرە کردو بووبە رێگر لەبەردەم پەرلەماندا، ئەوا پەرلەمان دەتوانێت وەزارەتەکە هەڵوەشێنێتەوە، لەمەش زیاتر پەرلەمان دەتوانێت سەرلەبەری حکومەتەکە هەڵوەشێنێتەوە. ئەمە ئیشی پەرلەمانە.

سەرۆکی پەرلەمان بێ چەندوچون مانای چییە؟ ئەگەر نازانی مانای چییە با من لەڕووی زمانەوانی سایکۆلۆژیو رۆشنبیرییو فەرهەنگییەوە بۆت شیبکەمەوە:

چەمکی بێ چەندوچون، واتە جەختکردنەوە لەسەر شتێك کە قسەی تیادا نیە، جەختکردنەوە لەسەر ئەوەی کە کەس بۆی نییە قسە بکات لەسەر ئەو شتەی کە منی سەرۆکی پەرلەمان مەبەستمە، واتە کەس بۆی نیە رەخنە لەم بڕیارە بگرێت، کەس بۆی نیە بڵێت وانابێت، یان بڵێت ئەمە هەڵەیە، باشتێ کەمتر بێت یان زیاتر.

ئەم قسەیەی بەڕێزتان زۆر لەقسەی دیکتاتۆرەکان دەچێت، بەلام تۆ دیکتاتۆر نیت، هەرچەند خۆت بۆخۆت پیاوێکی بەڕێزیت، بەلاَم رەخنەت لێدەگرین، لەبەرئەوەی بەڕێزی موحتەرەمیت ئەوە ناگەیەنێت ئێمە

رەخنەت لێنەگرین، ئەوەشمان بیرنەچێت کە تەنها دیکتاتۆرەکان جورئەتی ئەوەیان هەیە بە خەڵك بڵێن ئەم قسەیەی من دەیەکەم بێ چەندوچون وایە.
ئەم چەمکە هێندەی چەمکێکە بۆ زیندوهێشتنەوەی رەهاگەرایی‌و یەقینخوازیی دەسەڵاتدارانە هێندە چەمکێکی دبلۆماسی یان یاسایی نیە، لەبەرئەوەی سیاسییەکان تەنها لەکاتی تەنگەژەو شەڕو ململانێ گەورەکاندا بە خەڵك دەڵێن: بێ چەندوچون، مافی خۆمانە، کەس بۆی نیە بڵێت نەخێر وا نیە، ئێمە بڕیار دەدەین‌و ئێوەش تەنها گوێگرن..تاد. هاوکات کەسە یاساییەکانیش پاش قەناعەت‌و تووێژێکی یاسایی گەورە، پاش ئەوەی بڕیاری گونجاوی یاسایی بۆ کەیسەکان دەدۆزنەوە، ئەوکاتە بڕیاری موتڵەق دەدەن، بەڵام ئێوەی بەڕێز پاش هیچ لێکۆڵینەوەو تاتوێکردنێك، بەبێ هیچ لێدوانێکی راڤەکارانە بڕیار دەدەیت‌ودەڵێت:(سێ دەفتەرو (700) دۆلار دەدرێت بە هەر یەکە لەو ئەندام پەرلەمانانە بۆ کڕینی سەیارەو بێ چەندوچون مافی خۆیانە). دواتر هەور لەهەفتەنامەی ئاوێنەدا بە ماشێتێکی گەورە نوسراوە (نزیکەی 5 ملیۆن دۆلار دەدرێت بە ئۆۆمبیل بۆ وەزیرو ئەندام پەرلەمانەکانی کوردستان_ئاوێنە.ژ61).
ئەمە حکومەت‌و پەرلەمانە خاڵە یان دوو مەعرەزی سایارەیە، لەکوردستاندا یەك مەعرەزی سەیارە نادۆزیتەوە تێکڕا (151)سەیارەی کەشخەی تیادابێت، هیچ مەعرەزێکی سەیارە لەکوردستاندا لەیەك رۆژدا بەیەك هەناسە (151)سەیارەی نەفرۆشتووە. بەداخەوە ژمارەی سەیارەکانتان لەدەنکی تەزبیحی هەندێك پەرلەمانتاری دنیا زیاترەو لەخەیاڵی هەموو وەزیرەکان زیاترە.
ئیشی پەرلەمان لەهەموو دنیادا یاسادانان‌و بڕیاردان‌و هەڵوەشاندنەوەی بڕیارە هەڵەکانی حکومەت‌و حیزب یان داکۆکیکردن لەداواکاری پڕۆژەی هاولاتیان، پەرلەمان لەهەموو جیهاندا داکۆکیکارێکی یاساییە لەهاولاتیان‌و ناڕەزایی‌و رەخنەی کۆمەڵگە لەحکومەت‌و حیزب‌و بەرپرسەکان، نەوەك داکۆکیکارێکی سەرسەخت لەمافە مادییەکانی خۆی، ئەمە ئیشی پەرلەمانە، بەڕێز پەرلەمان فۆنتەراتخانە نیە، واتە ئێوە بە مەترەکاری ئیش ناکەن، بە دوو مانگ جارێك کۆدەبنەوە، زۆرجار پشوەکانتان هێندە درێژە حکومەتێکی تیادا دەروخێ، ئایا ئێوەی پەرلەمانتار کاتێك یاسایەك دادەڕێژن بە مەترەکاری دەیکەن، ئایا ئێوە تا ئێستاکە چیتان کردووە؟ توانیوتانە داواکاری‌و ناڕەزایی خەڵك بکەن بە پڕۆژەگەلێکی جیدی‌و کاری گەورەی بۆ بکەن بۆ ناچارکردنی حکومەت‌و لایەنە بەرپرسەکان بۆ گرینگیدان بە هاولاتیان لەڕووی خزمەتگوزاری‌و خۆشگوزەرانی‌و دابینکردنی مافە مەدەنییەکانی هاولاتیان‌و رێزگرتن لەشکۆی مرۆڤ، بەڕێزم لەراپەرینەکەوە تا ئێستا لەم پارچە خاکەدا مافی مرۆڤ بە چەندین شێواز پێشێلدەکرێت‌و کەرامەتی مرۆڤ لەژێر پێی گەندەڵی‌و ناعەدالەتی‌و ناحەقی‌دایە، بەڵام ئەفسوس یەك پەرلەمانتاری ئازا نەیتوانی حەرفێك بڵێت. بێدەنگی ئێوە بەرامبەر ناحەقی‌و نەهامەتی‌و هەژاری کۆمەڵگە هێندە گەشاوەیە کە بەهیچ پێوەرێکی مۆدێرن ناپێورێت ئێمە لە نوسینەکانی پێشودا باسمان لەموچەی زۆری پەرلەمانتارەکان‌و وەزیرو سەرۆك‌و جێگری حکومەت کردوە، کە بەداخەوە ئەم حکومەت‌و پەرلەمانە هێندەی کاردەکات بۆ تۆخکردنەوەی ناعەدالەتی‌و گەندەڵی هێندە بیرناکاتەوە، هێندەی کاردەکەن بۆ دەوڵەمەندکردنی خۆتان، هێندە کەسانێکی قسەکەرو داکۆکیکارو بوێر نین بۆ دادگاییکردنی لێشاوێك بەرپرسی گەندەڵ‌و نابەرپرس‌و مشەخۆرو جوێنفرۆش.
موچەی دەرچویەکی زانکۆ ناگاتە بەرپێی مەلحەمەتی موچەی زۆروزەوەندەی پەرلەمانتارێك، لەکاتێکدا مامۆستایەکی دەرەوەی شار سەد دۆلاری هیچ وەردەگرێت، کارمەندێکی خزمەتگوزاری شارەوانی(110000) سەدودە هەزار دیناری ئەم دراوە جوانەی عێراق وەردەگرێت، دەرچویەکی زانکۆ پاش ئەو هەمو خوێندن‌و شەو نەخونییە (157000)سەدوپەنجاو حەوت هەزار دیناری ئەم پارە حەزینە وەردەگرێت، بەڵام ئێوەی

تاسەرئێسك بەختەوەر لەمعاشی زۆروزەوەندەدا خەوتوون، هاوكات ئێوەی بێدەنگ بەرامبەر ئەو هەموو ناعەدالەتییە ناشرینەی كە لەم ولاٚتەدا حیزبەكانتان خولقاندویانە بەنیازن پەرلەمانو ئەنجومەنی وەزیران بكەن بە مەعرەزی سەیارات، ئێمەی مرۆڤ بۆ نەگبەتی دەنگمان بە ئێوەدا، بۆئەوەی تۆزقالێك بەرگری لەئێمەی هاولاٚتی بكەن، ببنە دادگایەكی عادیل بۆ دادگایكردنی بەرپرسە گەندەڵەكانو ئەو پیاوە حیزبیانەی بوونبە دەرەبەگو هەزاران دۆنمی ئەم ولاٚتەیان داگیركردووەو كردویانە بە گوندی گەشتیاری بۆخۆیان، مەسبەحی گەورەو حەمامی توركیو باخچەی پاشایان تیا دروستكردوە، بۆ حەزو ئارەزووە شەرابییەكانی خۆیان، ئێوە بەم بێدەنگییە كوشندەیە هەندێك لەمەسئولەكانتان دەستكراوەتر كرد بۆ ئیهانەكردنو شكاندنی كەرامەتی مرۆڤ، ئێوەی بێدەنگ دەمی پڕ لەجوێنی سەرۆ قادرتان كردەوە بۆئەوەی بەتەواوی كۆمەڵگە بلێت سەگو بەخەڵكی لادێكانیش بلێت بێ شەهامەتو بە گەنجیش بلێت گەنجی ئەم كۆمەڵگەیە یەكی دە موچەیان هەیە.

تەرخانكردنی (3) ملیۆنو (415) هەزار دۆلار بۆ كڕینی سەیارەی كەشخە بۆ (111)ئەندام پەرلەمان، هاوكات بەگشتی تەرخانكردنی 5 ملیۆن دۆلار بۆ كڕینی مۆنیكا بۆ (40)وەزیر كە یەكی (41)هەزار دۆلاریان بەردەكەوێتو ئەوەی دیكەشی بۆ ئەندام پەرلەمانەكان كە لەسەرەوە ئاماژەم پێداوە. ناحەقییەكی گەورەیەو شێوازێكی دیكەی ناعەدالەتییەو شەرعیەتدانە بە فیڕۆدانی سەروەتوسامانی ئەم ولاٚتە بۆ كەمالیات، لەبری ئەوەی سەرۆكی پەرلەمان بلێت نیو ملیۆن دۆلارم تەرخانكرد بۆ كرینی كتێبو دروستكردنی كتێبخانەیەكی گەورەو بۆ پەرلەمان بۆئەوەی ئیتر پەرلەمانتارەكان دەستبكەن بە كتێب خوێندنەوەو ئاگایان لەبواری رۆشنبیری بێت، لەبری سەیارە كڕین بودجەیەك تەرخان بكەن بۆ كڕینی تابلۆی شێوەكارە بەتواناكانی كوردستانو پەرلەمانو ئەنجومەنی وەزیرانی پێبڕازێننەوە، بەداخەوە ئەم بڕە پارەیە باڵەخانەیەكی گەورەی (20)نهۆمی پێ دروستدەكرا بۆ كەمكردنەوەی ئەزمەی نیشتەجێبوونو رزگاركردنی كۆمەڵێك كوڕو كچی ئەم ولاٚتە لەكرێی سەخیفی كرێچێتیو نەهامەتیو بێجێی، ئەو بڕە پارەیەی ئێوە وەریدەگرن بەلایەنی كەمەوە (5370)كتێبی (300)لاپەڕەیی پێ چاپدەكرا، دەزگایەكی گەورەی سەربەخۆی رۆشنبیری پێ دروستدەكرا، نەخۆشخانەیەكی گەورەی پێ دروستدەكرا، مەكتەبێكی دواناوەندی پێ دروستدەكرا بۆ قەزاو ناحییەكان یان بۆ ئەو گوندە دووردەستانەی كە تەنها خوا ئاگای لێیانە، نالێم مزگەوتێكی پێ دروستدەكرا لەبەرئەوەی ئەم حكومەتە هیوایەتی دروستكردنی مزگەوتە لەژیانیشیاندا یەك ركات نوێژیشی تیاناكەن.

ئافەرین سەرۆكی پەرلەمانو حكومەتی هەرێم بۆ خۆتانو بڕیارە جوانەكانتان، لەكاتێكدا پەرلەمانتارانی ولاٚتە مۆدێرنەكان هەندێكیان بە پاسكیل یان بە تەكسی یان بە سەیارەی حكومەت هاتوچۆ دەكەن، بەلاٚم پەرلەمانتارو وەزیرەكانی ئێمە دەبێت بە كەشخەترین سەیارە هاتوچۆ بكەن، چونكە زۆر قسەكەرن، زۆر داكۆكیكارن لەنەهامەتییەكانی خەڵك، زۆر گوێ لەهاولاٚتیان دەگرن، چونكە تائێستاكە چەندین وەزیرو بەرپرسی حیزبیتان راپێچی دادگا كردووە لەسەر گەندەڵیو ناعەدالەتیو داگیركردنی سەروەتو سامانی گشتی. یاخوا نۆشی گیانتان بێت ئەو معاشە زۆرو ئەو سەیارە كەشخانە.

شتێکی دیکەشمان بیست کە بە نیازن (50)شوقە بۆ ئەندام پەرلەمانەکان بکڕن، ئەی بۆ ناچن ئەو (40)خانووە لەو ئەندام پەرلەمانە کۆنانەو ئەو دەوڵەمەندانە بسەننەوە کە وەختی خۆی بە مفت پێتان بەخشیون.

من وەك نوسەرێك ڕێزی زۆرم بۆ چەند پەرلەمانتارێکی قسەکەرو ئیشکەرو خاوەن هەڵوێست هەیە کە بە پەنجەی دەست دەژمێردرێن‌و کەسانێکی بێدەنگ نین‌و خەمی تەواوی کۆمەڵگەکەیانە. بەڵام بەتوندی ڕەخنە لەو پەرلەمانتارانە دەگرم کە چەندین ساڵە بێجگە لەپاڵدانەوە حەرفێکیان نەدرکاندووە، دێڕێکیان نەوتووە، هەندێك لەو پەرلەمانتارانە بێجگە لەباوێشکی دوورودرێژ یەك چرکەیان لێوە نەهاتووە، هەندێکیان بێجگە لەسەیرکردنی بەرنامە تەرفیهی‌و گاڵتەئامێزەکانی تەلەفزیۆنە حیزبییەکانی خۆیان دێڕێکیان نەخوێندۆتەوە، لاپەڕەی کتێبێکیان بە عیشقەوە هەڵنەداوەتەوە.

ئێوەی پەرلەمانتارو سەرۆك پەرلەمان کاتێك دەتوانن شوقە بۆخۆتان بکڕن‌و سەیارەی کەشخە بخەنە ژێر خۆتانەوە کە توانیبێتان لانیکەمی ئەزمەی نیشتەجێبوونتان چارەسەر کردبێت، خۆتان دەزانن‌و شوکور وشیارن بەوەی نیوەی خەڵکی هەرێمی کوردستان کرێچین‌و داهاتی مانگانەی هاولاتیان بەشی لە (30٪)ی ژیان‌و گوزەران ناکات‌و بەشی دابینکردنی خزمەتگوزارییە پێویستییەکان بۆخۆیان ناکات کە حکومەت دابینی ناکات، دیارە ئێوە تەنها بیر لەدەوڵەمەندبونی خۆتان‌و هەژاربونی کۆمەڵگە دەکەنەوە، دیارە گاڵتە بە شعوری خەڵك دەکەن.

بەداخەوە ئێوەی خاوەن سەیارەی کەشخە لەساڵی 1992 ەوە تائێستاکە کە (16)ساڵی ڕەبەق دەکات نەتانتوانی دەستوری حکومەتی هەرێم بێ چەندوچون تەواو بکەن، نەتانتوانی کاری جیدی بکەن بۆ جێبەجێکردنی ماددەی (140)، سەدانجار ئیمزای نارەزایی هاولاتیانمان بۆ ناردن وەك سکالاو نارەزایی لەباری قورسی ژیان‌و کەمی موچەو ئەزمەی نیشتەجێبوون‌و بەرەلایی بازاڕەکانی کوردستان، بەلام بەداخەوە هەر باستان نەکرد، وا بزانم هەر بیرتان چۆتەوە، ئەو هەموو ناحەقی‌و گەندەڵییە بەرامبەر ئەم کۆمەڵگەیە دەکرێ‌و سەدانجار لەرۆژنامەو هەفتەنامەو سایتەکانی ئینتەرنێتدا پێمان وتن ئەو بودجە خەیاڵییەی کە مانگانەو ساڵانە تەرخانکراوە بۆ معاشی زۆروزەوەندەی سەرۆکی حکومەت‌و جێگرو وەزیرو ئەندام پەرلەمانەکان کە کاتی خۆی هەفتەنامەی ئاوێنە کەشفی کرد، ئەگینا هاولاتیان هەر نەیاندەزانی (لە هەفتەنامەی ئاوێنەدا ئەم پەرەگرافەم بلاوکردەوە: کاتێك موچەی تۆی سەرۆکی حکومەت (67) جار زیاترە لەموچەی مامۆستایەکی دەرەوەی شار، کەواتە تۆو حکومەتەکەت زۆر ناعادیلن، کاتێك موچەی تۆی پەرلەمانتار (32)ئەوەندەو نیوی موچەی دەرچوویەکی زانکۆیە لەدائیرەیەکی حەزینی حکومەتدا، کاتێك موچەی تۆی وەزیری تازە(36)ئەوەندەی موچەی فەرمانبەرێکی خاوەن بڕوانامەیە، کەواتە ئەم کۆمەڵگەیە پڕ لەناعەدالەتی‌و خەمساردی بەرامبەر داواکارییەکانی هاولاتیان).

ئێوە بەو موچە زۆرەشەوە نەوەستان ئێستا وەك پەرلەمانتارانی عێراق پارەی مەترسیش وەردەگرن، هاوکات بودجەیەکی (3)ملیۆن‌و (415) هەزار دۆلاریش تەرخان دەکەن بۆ کرینی سەیارەی کەشخە بۆئەوەی بەسەر شەقامەکانی شاردا پیاسەبکەن‌و بە پێکەنینەوە بڕوانن نەهامەتی‌و هەژارییەکانی هاولاتیان، بۆئەوەی بە مورتاحی بڕۆن بەرەو هۆڵی پڕ لەبێدەنگی پەرلەمان‌و هیچ نەڵێن بۆ باشترکردنی ژیانی خەڵك‌و بڕیاردەرکردن لەسەر گەشەپێدانی ئابوری‌و سیاسەت‌و فەرهەنگی کۆمەڵگە، بۆئەوەی قسە نەکەن لەسەر کێشەی نیشتەجێبون‌و کەمی داهاتی مانگانەی هاولاتیان‌و ئەزمەی سوتەمەنی‌و کەمی موچەی گەنجە خاوەن بڕوانامەکان‌و زۆری موچەی خۆتان، بۆئەوەی هیچ نەڵێن دەربارەی ئەوەی هەردوو حیزبی دەسەلاتدار

سەرلەبەری دەزگا رۆشنبیری‌و فەرهەنگییەکانیان داگیرکردوەو کتێب بۆ هیچ نوسەرێکی جیدی چاپ ناکەن، ئەگەر بۆشی چاپ بکەن تا دەبێت بە کتێب بە چاوەڕوانی ئیمانی دەردێنن، هاوکات وەزارەتێکی بەناو رۆشنبیری هەیە کە لەوەتەی ئەو ئەندامە بەرزەی حیزب بووە بە وەزیر دە کتێبی جیدی چاپ نەکردووە بۆ رۆشنبیرە ئەکادیمیست‌و رەخنەگرەکان، ئائەمەیە نەگبەتی‌و قوربەسەری بەڕێوەبردن‌و حوکمکردن‌و پەرلەمان‌و وەزارەتەکان.

بەداخەوە سەرۆکی پەرلەمان‌و پەرلەمانتارە بەڕێزەکان، بۆ نەگبەتی تۆزێك دڵمان بەئێوە خۆش بوو بەرگریمان لێبکەن‌و گوێمان لێبگرن، بەلاَم ئێوەش بەم بێدەنگییە پڕ لە خامۆشییەوە بونەتە رێخۆشکەرێکی بەختەوەر بۆ دروستبونی دیکتاتۆری ئابوری‌و جوێنفرۆشی حیزبی‌و دەرەبەگی رۆشنبیری‌و پێشێلکارانی مافی مرۆڤ‌و شکاندنی کەرامەتی ئینسان.

ئەفسوس نەتانتوانی بە دەنگێکی زولاَڵ بەرپرسێکی تاسەرئێسك گەندەڵ‌و وەزیرێکی تا بینەقاقا شەلاَڵ لە بێئیشی‌و کەمتەرخەمی راپێچی پەرلەمان بکەن‌و لەرووی یاساییەوە سزای بدەن‌و سەروەت‌و سامانە خەیاڵییەکەی دابەشبکەنەوە بەسەر خەڵکدا.

جەغار..سەدجار جەغار بۆ ئێوەی پەرلەمانتار کە بەدەنگێکی زولاَڵ بڕیار دەدەن موچە بۆ خۆتان زیاد بکەن‌و بڕی (3)ملیۆن‌و (415)هەزار دۆلاریش تەرخان بکەن بۆ کڕینی سەیارەی کەشخەو بە دەنگێکی پڕ لەجەبەروتەوە دەڵێن: ئەم پارەیە لەبودجەی پەرلەمان دابینکراوە بۆئەوەی پەرلەمانتاران ئۆتۆمبیلی پێبکڕن‌و مافی بێ چەندوچونی خۆیانە....

پەرلەمانتار دەبێت خزمەتکارێکی گوێڕایەڵ بێت، نەوەك دەوڵەمەندێکی بێدەنگ، دەبێت داکۆکیکارێکی یاسایی بێت، نەوەك قسەنەکەرێکی موحتاج، دەبێت رەخنەگرێکی ئازا بێت لەناعەدالەتی‌و گەندەڵی‌و ناحەقی‌و پێشێلکردنی مافی مرۆڤ، نەوەك موچەخۆرێکی بێدەنگ‌و بێ پلان‌و بێ خەونی گۆڕانکاری..!

دواجار ئەم پەرلەمانە بەختەوەرترین پەرلەمانی دنیایە، بەختەوەرێکی بێدەنگ، بەختەوەرێکی دەوڵەمەند، بەختەوەرێك کە ئاگای لەکۆمەڵگە نیەو تەنها خەمی خۆیەتی....